

ישיבת הקיבוץ הדתי - עין צורים

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

פרק המפקיד - דף מספר 8

בס"ד, ר"ח כסלו תשנ"ז.

שומר שמסר לשומר (ב')

דף מקורות זה חופף לדף הקודם שנמסר על סוגייה זו, ובא להחליף אותו.

א. הסוגיות

1. בבלי:

- ב"מ לו. "אתמר שומר שמסר לשומר... מהימן לי בשבועה".
- ב"ק יא: "ואמר עולא אמר ר"א שומר... מהימן לי בשבועה".
- ב"ק נו: "מסרה לרועה... והוא הדין לאחר".

2. ירושלמי:

- קידושין פ"א ה"ד, ס' ע"ב, "רב יהודה שלח לר' אלעזר שומר שמסר לשומר... תלמידיה דרבי ינאי" (ניתן לדלג על הקטע באמצע הדין במשנת כתובות, "ביקש להשביע... שלהם אכלו").
- בבא קמא פ"ו ה"ב, ה' ע"ב, "תני רועה שמסר צאנו... לבן דעת פטור".

ב. האם מותר למסור לשומר אחר?

1. תוספתא בבא מציעא פ"ג ה"א, "אין השואל רשיי להשאל... בעל הבית רשות" (מהדורת ר"ש ליברמן עמ' 73). שים לב לדרך בה תוספתא זו 'מחשקת' את המשנה.
2. עיין גיטין כט. המשנה, ובגמרא שעליה, "אמר ריש לקיש כאן שנה רבי... וגירשה בשמאל". שים לב שלשני ההסברים בבבלי אין השואל רשאי להשאל.
3. ירושלמי גיטין פ"ג ה"ה, מ"ה ע"א, "המביא גט... ביד כל אדם לקדש".
 - שים לב לקושי בביאור שאלת הירושלמי - "לית הדא פליגא על רבי יוחנן". להצעות שונות עיין בנושאי כלים, ולהרחבה - בתוספתא כפשוטה לגיטין עמ' 818.
 - רשב"א לגיטין כט ע"א ד"ה כאן שנה רבי. עמוד על מח' הבבלי והירושלמי.
4. ב"מ לו. תד"ה רב אמר, ב"מ לו. תד"ה אין רצוני.

ג. שיטת רבי יוחנן

1. לאחר שראינו את הדיון האם הנימוק "אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר" אוסר לשומר למסור לשומר אחר, נבחן את שיטת ר"י הרואה בנימוק זה מחייב הלכתי המחייב את הראשון לשלם.
 - ב"מ לו. תד"ה אין רצוני
 - ר"ף יט: ברב אלפס, "אמר רבא הלכתא... הוּוּ מפקדי".
 - עמוד על המח' ביניהם בהבנת שיטת ר"י.
 - עיין היטב בירושלמי בקידושין הנ"ל. מה הנימוק בברייתא שם?
2. רמב"ן לו. ד"ה שומר שמסר לשומר, ריטב"א לו. ד"ה אתמר שומר.

ד. שיטת רבא

1. הנפק"מ בין ר"י ורבא - לו: תד"ה את מהימנת לי.
2. הנימוק "את מהימנת לי בשבועה" - האם רבא מנמק אחרת את ר"י או האם דברי רבא הם עצמאיים? בלשון אחרת - האם העיקרון של ר"י מקובל על רבא? האם דברי רבא יכולים להתקבל אף על דעתו של רב? עיין בסוגייה ב"ק יא: ועמוד על זיקתה לפרשנות רבא.
3. האם יש זיקה בין השאלה האם לרב מותר למסור לשומר אחר ובין ההסברים השונים?

ה. שומר שמסר לשומר בנזיקין

1. עיין בירושלמי הנ"ל בב"ק. לאור הניתוח שלך את שיטת הירושלמי, עמוד על המעבר לשומר נזיקין.
2. האם לשיטת רבא יש מקום לסבור שהשומר הראשון חייב בנזיקין?
3. עיין בסוגייה ב"ק נו:, ועמוד על הבעיתיות במעבר לנזיקין.
4. חידושי רבנו חיים הלוי על הרמב"ם, הלכות נזקי ממון פ"ד ה"א.
5. להרחבה - עיינו בדיסרטציה של דוד הנשקה, עמ' 260 - 289.